

BYRON, Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ του ΚΑΘΗΓ. ΠΑΝΟΥ ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΟΥ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η κατάρα της Αθηνάς (The Curse of Minerva), μία από τις νεανικές ποιητικές δημιουργίες του φιλέλληνα ποιητή λόρδου Μπάυρον, παραμένει λησμονημένη και σχεδόν άγνωστη. Το ποίημα αυτό γράφηκε τον Μάρτιο του 1811 στην Αθήνα, κατά τη διάρκεια του πρώτου ταξιδιού του 23χρονου ποιητή στην Ελλάδα. Ένα αττικό δειλινό λουπόν ο Μπάυρον, όπως θα έκανε και κάθε ξένος περιηγητής στον τόπο μας, ανέβηκε προσκυνητής στον ιερό βράχο για να θαυμάσει το αρχαίο κάλλος, αλλά έφριξε από αγανάκτηση και περιέπεσε σε θλίψη, όταν αντίκρισε καταστρεμμένο και λεηλατημένο το ναό της Αθηνάς και την Καρυάτιδα να λείπει από τη θέση της. Ήταν νωπή ακόμα η ιεροσυλία που είχε διαπράξει ο Σκωτσέζος λόρδος Έλγιν.

«Ω θνητέ, – έτσι μου είπε – της ντροπής σου αυτό το χρώμα
Βρετανός μου λέει να 'σαι, όνομα ανδρείου ακόμα
μέχρι χτες λαού, ελευθέρου, με ωραία πεπρωμένα,
τώρα περιφρονημένου, και ιδίως από μένα.
Η Παλλάδα πρώτος θα 'ναι της πατρίδας σου εχθρός·
την αιτία θες να μάθεις; Κοίτα γύρω σου κι εμπρός.
Έχω δει πολλούς πολέμους κι ερημώσεις να πληθαίνουν
κι άλλες τόσες τυραννίες να ανεβοκατεβαίνουν.
Απ' του Τούρκου τη μανία γλίτωσα και του Βανδάλου,
μα η χώρα σου έναν κλέφτη μου 'χει στείλει πιο μεγάλο.
Κοίτα, άδειος ο ναός μου, κατοικία ρημαγμένη,
και στοχάσου τι μιζέρια είναι γύρω απλωμένη.
Τούτα ο Κέκροπας, κι εκείνα τα 'χε ο Περικλής στολίζει,
κι ο Αδριανός τις Μούσες για να τις παρηγορήσει,
και ευγνωμονώ και όσους το ναό μου έχουν χτίσει,
μα ο Αλάριχος κι ο Έλγιν μ' έχουν άγρια συλήσει.
Πρώτα στο κεφάλι εκείνου που 'κανε αυτή την πράξη
η κατάρα μου θ' αστράψει, ίδιον και γενιά να κάψει.
Ούτε μία σπίθα πνεύμα να μην έχουν τα παιδιά του
και αναίσθητα να είναι, όπως και η αφεντιά του.
Κι αν βρεθεί απόγονός του να 'χει λίγο πνεύμα ή φάτσα,
τότε σίγουρα θα είναι νόθος κι από άλλη ράτσα.
Να γυρίζει μ' απογόνους διανοητικά βλαμμένους
και αντί για της σοφίας, της βλακείας να 'χει επαίνους.
Ω, καταραμένη να 'ναι η ζωή του και ο τάφος
και οργή να συνοδεύει το ιερόσυλό του πάθος.
Τ' όνομά του η Ιστορία δίπλα σ' εκείνού θα γράψει
του τρελού, που της Εφέσου το ναό 'χε κατακάψει.
Κι η κατάρα μου πιο πέρα απ' τον τάφο να τον πάει
και το μίσος αιωνίως και τους δυο να κυνηγάει.
Ο Ηρόστρατος και ο Έλγιν, και οι δυο ατιμασμένοι,
μα ο δεύτερος πιο μαύρος απ' τον πρώτο θ' απομένει.